

М.Г. Домненко

ЗАХИСТ БОЙОВИХ ПОЗИЦІЙ РАДІОТЕХНІЧНИХ ВІЙСЬК ВІД ВИСОКОТОЧНОЇ ЗБРОЇ СУПРОТИВНИКА

Анотація.

Запропоновано організаційні та технічні заходи щодо захисту бойових позицій військ РТВ від високоточної зброї супротивника.

Ключові слова: високоточні боєприпаси, які наводяться на радіовипромінювання та інфрачервоне випромінювання.

Abstract.

Organizational and technical measures are proposed to protect the combat positions of the RTV troops from the enemy's high-precision weapons.

Keywords: high-precision munitions guided by radio radiation and infrared radiation.

Високоточна зброя (далі ВТЗ)– зброя оснащена системою управління, яка забезпечує ураження об'єкту одним боєприпасом в межах дальності його дії з імовірністю не менше 0,5. Сучасні високоточні боєприпаси забезпечують ймовірне відхилення по колу від точки наведення до 1 м. Така точність досягається за допомогою систем наведення або самих засобів ураження. Це зброя шостого покоління. Вона дозволяє завдавати дуже точних ударів по атакованих об'єктах. До високоточної зброї відносять різноманітні наземні, авіаційні і корабельні ракетні комплекси, бомбардувальні і артилерійські комплекси керованого озброєння, а також розвідувально-ударні комплекси. Інакше – високоточний боєприпас (англ. PGM), це керований боєприпас, призначений для точного ураження окремої цілі, зменшення побічної шкоди та підвищення смертоносності проти намічених цілей.

Прикладом ефективності дії такої зброї може слугувати факт ліквідація лідера непризаної Росією Чеченської республіки Ічкерія Джохара Дудаєва 21.04.96 р. ФСБ Росії встановила, що генерал-майор Дудаєв часто користується супутниковим зв'язком. Для визначення координат його місця знаходження у повітря був піднятий спеціальний літак-розвідник, який точно передав штурмовикам СУ-25 необхідні дані для нанесення удару. Штурмовики випустили дві ракети, які самонаводилися на радіовипромінювання супутникового телефона Дудаєва. Одна з них не вибухнула, а друга влучила в ціль.

Серед великої кількості ВТЗ різного призначення існують боєприпаси, які самонаводяться на броньовані об'єкти, зразки авіаційної техніки, які здійснюють політ, надводні і підводні об'єкти військово-морських сил, скупчення озброєння та військової техніки (у тому числі й спеціальні фортифікаційні споруди, де розташовуються захищені пункти управління), а також радіоелектронні засоби (далі – РЕЗ), які випромінюють у простір радіосигнали, об'єкти, які випромінюють у навколишнє середовище інфрачервоне випромінювання (тепло).

На бойових позиціях підрозділів радіотехнічних військ (далі – РТВ) розташовуються різноманітні засоби РЕЗ. До них відносяться радіолокаційні станції (далі – РЛС) та засоби зв'язку (у тому числі й радіостанції середньої потужності різних діапазонів хвиль). Кожен із вищезазначених РЕЗ випромінює у простір радіосигнали різної потужності та призначення, які противником фіксуються та запам'ятовуються у довгостроковій пам'яті військової техніки.

Більше того, противник точно визначає координати місця знаходження кожного зразка РЕЗ. Це дає йому можливість здійснювати авіаційні та ракетні удари по конкретних зразках техніки, користуючись тільки координатами їх розташування.

Разом з цим кожна РЛС та радіостанція середньої потужності, які розгорнуті на бойовій позиції РТВ, мають своє джерело електроживлення (дизельний або бензоелектричний агрегат), які випромінюють у навколишнє середовище велику кількість інфрачервоного випромінювання (тепла). Самі ж РЛС та радіостанції середньої потужності, розташовані у КУНГах,

напівпричепах та причепах також випромінюють інфрачервоне випромінювання у значно меншій мірі ніж засоби електроживлення.

Отже, позиції військ РТВ можуть представляти для ворога одну із важливих цілей. Особливо це питання буде актуальним в період масованого нападу авіації, який планує противник. У такому разі об'єктами нападу високоточної зброї можуть стати РЕЗ військ РТВ та їхні засоби зв'язку з метою «осліплення» протиповітряної оборони України.

Очевидно, для знищення РЛС та засобів зв'язку військ РТВ противник буде намагатися знищувати бойову техніку та особовий склад за допомогою високоточних боеприпасів, які самонаводяться на джерела радіовипромінювання, а для знищення особового складу та джерел електроживлення будуть застосовані високоточні боеприпаси, які самонаводяться на інфрачервоне випромінювання. Адже серед всіх відомих засобів ураження такі боеприпаси мають найбільшу ефективність.

Для захисту військ РТВ від боеприпасів які самонаводяться на радіовипромінювання заздалегідь проводяться наступні заходи:

організується оповіщення в системі протиповітряної оборони про загрозу авіаційного удару;

в загрозовий період РЛС працюють в режимі обмеження кількості робочих частот, а при наблизненні небезпеки припиняють свою роботу;

заздалегідь плануються та систематично проводяться спеціальні тренування для укриття особового складу та техніки від високоточних боеприпасів;

організується моніторинг за траєкторією польоту високоточного боеприпасу;

у безпечній від вибухів зоні облаштовуються позиції застарілими засобами РЕЗ, антенні засоби яких, по можливості, виносяться від станцій, станції включаються на передачу для імітації хибних цілей високоточної зброї;

особовий склад РТВ укривається в спеціально підготовлених інженерних спорудах.

Заходи, які запроваджуються для захисту від боеприпасів, які самонаводяться на інфрачервоне випромінювання можуть бути наступними:

заздалегідь причепа джерел електроживлення розміщуються у капонірах з метою зменшення площі інфрачервоного випромінювання та ураження осколками після вибуху;

можливі канали витоку тепла ізолюються теплоізолюючими матеріалами;

особлива увага приділяється відведенню вихлопних газів джерел електроживлення;

дахи причепів та напівпричепів накривають спеціальними матами для зменшення інфрачервоного випромінювання;

у спеціальних місцях облаштовують місця для теплових пасток, якщо стандартні теплові пастки відсутні, у безпечних місцях розводять невеличкі багаття для імітації роботи джерел електропостачання;

особовий склад РТВ укривається в спеціально підготовлених інженерних спорудах.

Організаційні та технічні заходи, які проводяться у загрозовий період можуть захистити особовий склад та техніку військ РТВ від дії високоточної зброї.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *М. Жирохов* Український арсенал: високоточний боеприпас «Квітник» [Архівовано 20 січня 2018 у Wayback Machine.]

2. «В Украине разработан и будет принят на вооружение артиллерии высокоточный 152-мм снаряд „Квитнык“ — Минобороны» [Архівовано 2 січня 2011 у Wayback Machine.]

Домненко Микола Григорович – викладач кафедри військової підготовки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: n.g.domnenko@gmail.com

Domnenko Mykola Hryhorovyc – Lecturer, Department of Military Training, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: n.g.domnenko@gmail.com